

Закон України № 574-VI від 23.09.2008
**“Про Перелік пам’яток культурної спадщини,
що не підлягають приватизації”**

Верховна Рада України **ПОСТАНОВЛЯЄ:**

I. Затвердити Перелік пам’яток культурної спадщини, що не підлягають приватизації (додається).

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

1) абзац п’ятий частини другої статті 4 Закону України “Про оренду державного та комунального майна” (2269-12) (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 15, ст. 99; 1998 р., № 49, ст. 301; 2004 р., № 50, ст. 539; 2006 р., № 8, ст. 89) після слів “Закону України “Про приватизацію державного майна” доповнити словами “(крім пам’яток культурної спадщини)”;

2) у Законі України “Про охорону культурної спадщини” (1805-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 39, ст. 333; 2005 р., № 5, ст. 114):

абзац шостий статті 1 після слова “пам’ятка” доповнити словами “культурної спадщини (далі — пам’ятка)”;

частину першу статті 18 після абзацу другого доповнити новим абзацом такого змісту:

“Пам’ятка може бути приватизована лише за умови укладення майбутнім власником з відповідним органом охорони культурної спадщини попереднього договору про укладення в майбутньому охоронного договору на пам’ятку (її частину) з викладенням його істотних умов, у тому числі щодо цільового використання пам’ятки, робіт, які майбутній власник зобов’язується провести на пам’ятці з метою утримання її в належному стані”.

У зв’язку з цим абзаци третій — четвертий вважати відповідно абзацами четвертим — п’ятим.

3. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про тимчасову заборону приватизації пам’яток культурної спадщини” (2391-15) (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 11, ст. 201).

Президент України В. ЮЩЕНКО
м. Київ, 23 вересня 2008 року

Єдиний в Україні автентичний дерев’яний будинок козацької старшини середини XVIII ст. (садиба “Покорщина” на околиці селища Козелець Чернігівської області). Державою забутий, до приватизації заборонений, шанси на порятунок — мінімальні. Фото І. Дивного. 2008 р.

Коментар відповідального редактора сайту УТОПК “Відлуння віків” ІВАНА ДИВНОГО:

На жаль, повний варіант наведеного Закону включно з Переліком пам’яток був оприлюднений на офіційному сайті Верховної Ради України з величезним запізненням. Нагадаємо, що він був проголосований 359-ма голосами “за” ще 23-го вересня, а підписаний Президентом Ющенком 14-го жовтня. Розуміючи важливість цього документу, ми знову звертаємо на нього увагу відвідувачів сайту.

Наша оцінка однозначна: маємо логічний результат дивовижно несистемної і халтурної підготовки тексту Закону, що ще не раз тяжко відгукнеться багатостраждальним українським пам’яткам. Проблема не в потребності чи непотребності їхньої приватизації, бо це питання фактично вирішене і альтернативи йому немає. Держава яскраво засвідчила власну неспроможність самотужки тримати на плаву 130 тисяч об’єктів культурної спадщини України.

Садиба “Покорщина”. Фото І. Дивного. 2008 р.

Біда в іншому: приватизаційний процес в такій делікатній царині запускається абияк, без забезпечення належного державного контролю, без створення дієвої державної пам’яткоохоронної вертикалі та, власне, без базового елементу державної пам’яткоохоронної політики — єдиного Державного реєстру нерухомих пам’яток України.

Перелік об’єктів з Закону № 574-VI лише посилює тривогу. В ньому ПОВНІСТЮ ВІДСУТНІ цілі історичні зони, густо насичені найрізноманітнішими архітектурними пам’ятками (наприклад, Новгород-Сіверський район на Чернігівщині включно з однойменним містом). Інші зони представлені коли більш-менш вичерпно (Київ, Одеса, Львів, Севастополь), коли відверто випадковим набором пам’яток (Ніжин, Глухів та ін.).

Між тим, пункт 3 Закону проголошує: “Визнати таким, що втратив чинність, Закон України “Про тимчасову заборону приватизації пам’яток культурної спадщини”. Тобто, ніхто нікого не чекатиме, поїзд пішов і ремонтувати паровоз доведеться, у кращому випадку, на повному ходу підручними матеріалами.

Нам цей процес добре знайомий, ми діти авралу і їздили так ледь не всю свою історичну ретроспективу. От тільки яка частина дорогоцінного вантажу на цей раз “доїде” до кінцевої станції? Адже ж веземо не дрова і не залишки утилізованого майна (як би це декому не здавалося). Веземо ресурс універсального суспільного значення і, водночас, засадничо невідновлюваний.

Різною мірою, але можна надати нового імпульсу економіці, політиці, навіть нематеріальній культурі. А от матеріальну спадщину минулого можна лише втратити — вона реінкарнації не піддається.

Сила її в автентичності, в справжності, у неповторності. Тож, раз втративши оригінал, “відроджувати” потім старовину новозбудованими подобами — себе дурити. Лише себе, бо “люди” давно знають різницю між оригіналом та імітацією. І різницю в вартості між ними знають також, якщо вже про приватизацію говоримо ...

Здається, усвідомлення цього виявилось заскладним для нинішнього українського суспільства. Звідси й плоди.